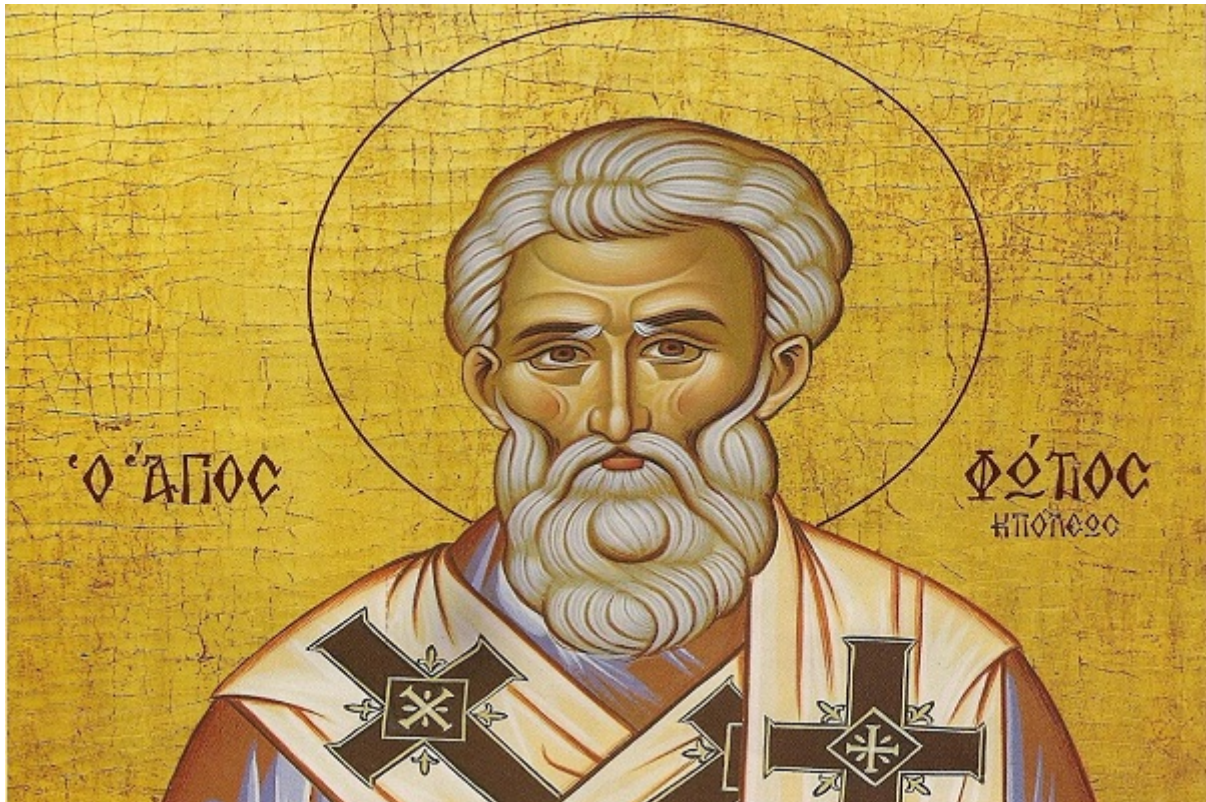
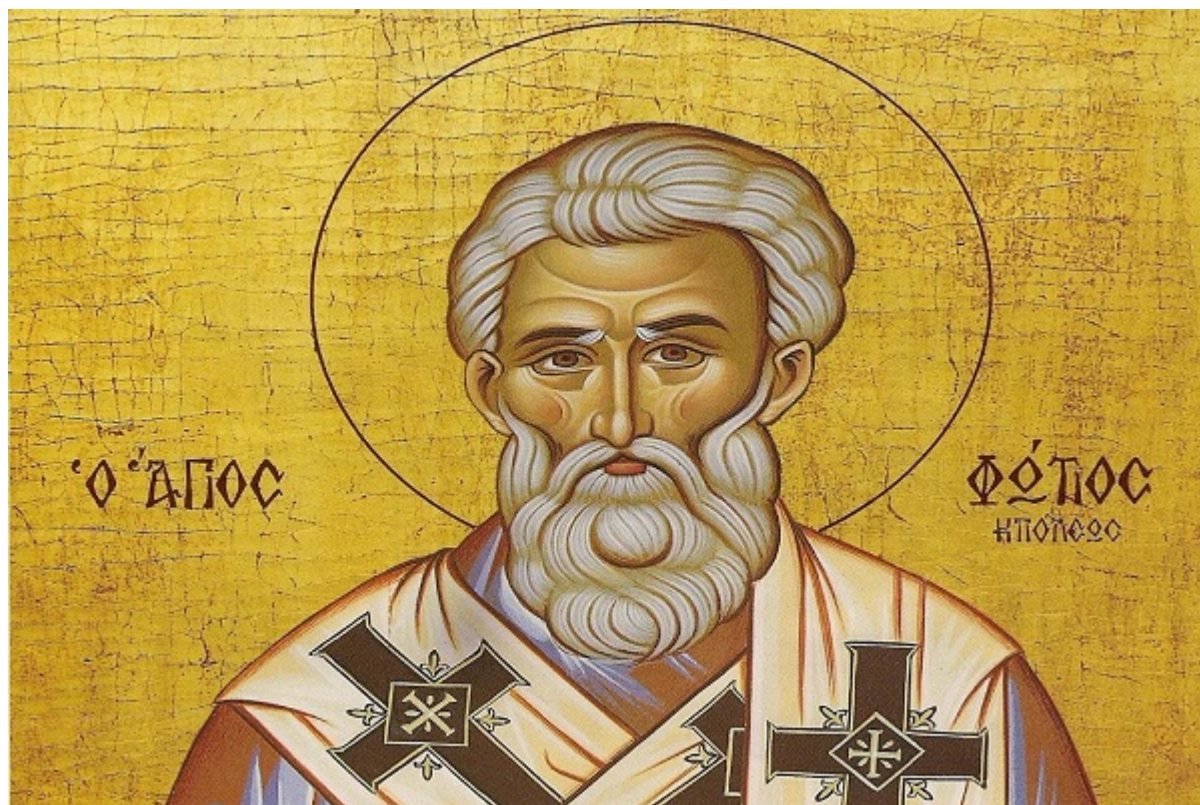

Ο Ιερός Φώτιος και η επικαιρότητα των συναξαρίων (Πρωτοπρ. Βασίλειος Ι. Καλλιακμάνης, Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

α) Από σήμερα εγκαινιάζεται νέα μορφή της στήλης αυτής με αναφορά στα συναξάρια ορισμένων αγίων της Εκκλησίας. Είναι γνωστό ότι η ανάγνωση των κειμένων αυτών κράτησε διαχρονικά το γένος σε πνευματική εγρήγορση. Ενίσχυσε την πίστη και πρόσφερε πρότυπα ζωής σε δύσκολους καιρούς, ιδιαίτερα στην Τουρκοκρατία, κατά την οποία αναδείχτηκαν άγιοι νεομάρτυρες, πολλοί από τους οποίους ήσαν απλοί άνθρωποι που τίμησαν με συνέπεια το βάπτισμά τους. Στις μέρες μας φαίνεται να μη δίδεται ιδιαίτερη βαρύτητα στα συναξάρια ή να γίνονται μονόπλευρες αναφορές σε αυτά. Όμως, είναι κρίμα να τίθεται “υπό τον μόδιον” ένας θησαυρός που μπορεί να συμβάλει στην παραμυθία του λαού του Θεού.

β) Τα συναξάρια διασώζουν και περιγράφουν τους βίους, τη διδασκαλία αλλά και τα θαυμαστά γεγονότα που συνδέονται με τη ζωή των αγίων, οι οποίοι αποκαλύπτουν βιωμένη την αλήθεια του Ευαγγελίου του Χριστού στον κόσμο. Οι άγιοι είναι οι αψευδείς μάρτυρες ότι όσα λέγονται και γράφονται στο Ευαγγέλιο είναι αληθινά και εφαρμόσιμα. Είναι οι κατεξοχήν πνευματικοί άνθρωποι, αφού σε αυτούς αναπαύεται το Άγιο Πνεύμα, που τους καθιστά μετόχους της ζωής του Χριστού, οι οποίοι στη συνέχεια φωτίζουν και αλατίζουν τη ζωή του κόσμου.

γ) Ίσως ορισμένοι, κρίνοντας ορθολογιστικά τα συναξάρια, να τα θεωρούν υπερβολικά και τα παλαίσματα των αγίων ανέφικτα. Αλλά τα κείμενα αυτά δεν έχουν αυστηρά ιστορικό, αλλά και υπεριστορικό χαρακτήρα. Έχει παρατηρηθεί ότι υπάρχει κάποια αναλογία ανάμεσα στη βυζαντινή αγιογραφία και τα συναξάρια. Όπως ο ορθόδοξος αγιογράφος δεν σχεδιάζει και δεν εικονογραφεί τα φυσικά πρόσωπα των αγίων αλλά τη θεωμένη υπόστασή τους, έτσι και τα συναξάρια, με την έξαρση του θαυμαστού στοιχείου, προβάλλουν την εν Χριστώ ανακαινισμένη ανθρώπινη υπόσταση· τον εν Χριστώ μεταμορφωμένο άνθρωπο.

δ) Επίσης, κάποιοι χριστιανοί σκανδαλίζονται με τις ανθρώπινες αστοχίες εκκλησιαστικών προσώπων που περιγράφονται στα ιερά κείμενα. Βλέπουν την Εκκλησία με το βλέμμα παλαιών και νέων αιρετικών, κρίνοντας μόνο εξωτερικά την εκκλησιαστική ζωή. Το παράδοξο αλλά ταυτόχρονα παρήγορο είναι ότι η αγιότητα συχνά κρύπτεται κάτω από αντισυμβατικές κοινωνικά καταστάσεις,

όπως συμβαίνει με τους διά Χριστόν σαλούς! Αλλά μήπως κάποιο είδος σαλότητας και “πτωχείας τω πνεύματι” δεν χαρακτηρίζει όλους σχεδόν τους αγίους;

ε) Κάτι ανάλογο παρατηρείται στον βίο του διαπρεπή επιστήμονα, άριστου νομικού, σπουδαίου θεολόγου, διορατικού και ταπεινού ιεράρχη αγίου Φωτίου, που έζησε τον ένατο αιώνα μ.Χ. Αναρωτιούνται ορισμένοι: Πώς είναι δυνατόν να είναι άγιοι τόσο ο Φώτιος όσο και ο Ιγνάτιος, που ήσαν αντίπαλοι και διεκδικητές του πατριαρχικού θρόνου; Καταρχήν, ο Φώτιος, ακουσίως, “αγόμενος και ελκόμενος”, εκλέχθηκε Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως και εντός έξι ημερών έγινε μοναχός, αναγνώστης, υποδιάκονος, διάκονος, πρεσβύτερος και τέλος τα Χριστούγεννα του 858 χειροτονήθηκε επίσκοπος.

στ) Η επίζηλη θέση του πατριάρχη δεν ήταν γι’ αυτόν θρόνος εξουσίας, δόξης, αίγλης και τιμών, αλλά θρόνος διακονίας, ιεραποστολής, θυσίας και σταυρού. Κι αυτό επιβεβαιώνεται από τον τρόπο με τον οποίο αντιμετώπισε ο άγιος Φώτιος τις αξιώσεις και την παραχάραξη της ορθοδόξου πίστεως από τους Λατίνους αλλά και τις διώξεις του. Χάρη στη διορατικότητά του οι άγιοι Κύριλλος και Μεθόδιος ανέλαβαν τον εκχριστιανισμό των Σλάβων, αξιοποιώντας όμως δικά τους πολιτιστικά στοιχεία και περιφρουρώντας ουσιαστικά την εθιμική αυτονομία τους. Ακόμη η συνεισφορά του Φωτίου στην αναγέννηση των γραμμάτων υπήρξε μεγάλη, αφού και ο ίδιος “τόσην δύναμιν είχε εις την γραμματικήν, ποιητικήν, ρητορικήν τε και φιλοσοφίαν, προς τούτοις δε και ιατρικήν και πάσαν άλλην εξωτερικήν επιστήμην”, ώστε να είναι από τους λογιότερους της εποχής του και να συναριθμείται με τους παλαιότερους. Ωστόσο, κατηγορούνταν από φανατικούς αντιπάλους του ότι την πολυμαθειά του απέκτησε αφού, σύμφωνα με προτροπή εβραίου μάγου, είχε αρνηθεί τον σταυρό του Χριστού. Ήταν οι ίδιοι που “σκανδαλίστηκαν μεγάλως” όταν σε άλλη περίπτωση ο σοφός Φώτιος έδωσε επιστημονική εξήγηση στο φαινόμενο των σεισμών.

ζ) Ενδεικτικό του ορθοδόξου ήθους του είναι το γεγονός ότι μετά την εκθρόνισή του, ερωτώμενος να απαντήσει στις εναντίον του κατηγορίες, είπε: “Ο Θεός ενωτίζεται τη φωνή αυτού που σιωπά, διότι και ο Χριστός σιωπώντας δεν απέφυγε την καταδίκη”. Παρά τη φυλάκισή του για περίπου τρία χρόνια, όχι μόνο δεν κατηγόρησε τον Πατριάρχη Ιγνάτιο, αλλά συμφιλιώθηκε μαζί του και, όταν αρρώστησε, τον επισκεπτόταν καθημερινά. Η δεύτερη πατριαρχεία του διακόπηκε, αφού ο άλλοτε μαθητής του Λέων ΣΤ’ ο Σοφός τον έκλεισε ως κακοποιό στη Μονή των Αρμενιανών, όπου πέθανε στις 6 Φεβρουαρίου, αφήνοντας πλούσιο συγγραφικό, ιεραποστολικό και πνευματικό έργο. Τα θαύματα που συντελούνταν στον τάφο του συνέβαλαν στη μεταστροφή ακόμη και των αντιπάλων του.

Πηγή: Εφημερίδα “Μακεδονία”